

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

UFAK TEFEK SÜRPRİZLER YOK DEĞİL!
OSCAR ADAYLARI

Sevdikleriniz için en “iyi” hediyeler LSV Dükkan’da!

Sevdiklerinize LSV Dükkan ürünlerinden alın, hem çocukları yaşatın, hem de iyiliği çoğaltın.

BÜYÜK İNSANLAR VE KÜÇÜK İNSANLAR!

YAŞADIĞIMIZ ÇAĞDA İNSANLAR İKİYE AYRILIYORLAR ARTIK, FARKINDA MİSİNİZ? GÜÇ SAHİBİ, İKTİDAR SARHOŞU, MUKTEDİR KÖTÜCÜLLER YANI 'BÜYÜK' (!) İNSANLAR; BİR DE HAYATIN TADINI ÖZGÜRLÜĞÜNE BAĞLAMIŞ, DÜŞÜNMEYE, İNSANI İNSAN YAPAN DEĞERLERE ÖNEM veren, öğrenmeye hevesli, dürüst, iyi niyetli 'küçük' insanlar!

Geçtiğimiz haftalarda izlediğimiz Ken Loach filmi "Özgürlük Dansı"nda (Jimmy's Hall) bizim hüznü, yarım kalmış hikayemiz, köy enstitülerinde yaşananlar gibi bir hikaye izledik. 1930'ların İrlanda'sında bir komünist aktivist olarak fişlenmiş Jimmy Gralton'ın açtığı; içinde kitap tartışmalarının yapıldığı, müzik ve dans derslerinin verildiği bir halk salonunun kilise ve kasabanın önde gelenlerini nasıl da rahatsız ettiğini anlatıyordu film. Katolik kilisesinin papazı, 'büyük insan', yaptıklarına çok inanmasa da Jimmy'nin en azından düzgün bir adam olduğunu bile bile inatla yaptıklarına karşı çıkıyordu. Çünkü o salona giden 'küçük insanlar' cahil kalmıyorlardı, paylaşımda bulunuyorlardı, eğleniyorlar, bilinçleniyorlar ve örgütleniyorlardı. O salona devam eden 'küçük insanlar' giderek güdülmekten uzaklaşıyorlardı. Ne kilise ne de iktidara sahip kişiler, yani 'büyük insanlar' bunu hiç istemezlerdi ama. Sonunda gücü elinde tutanlar Jimmy'i kovup, ülkesine hasret yaşatmayı başardılar. Eski düzenlerine belki ilelebet değil tabii, ama bir süreliğine geri dönmüşlerdi.

Bu hafta vizyona çıkan ve yılın en iyi filmlerinden biri olduğunu düşündüğümüz Andrey Zvyagintsev'in "Leviathan"ında (Leviafan) da muktedirin artık iyice mafyözleşmiş bir belediye başkanı (ofisindeki duvarda Putin'in yakışıklı bir resmi vardır!), elindeki tüm bürokratik gücü ve hoyratlığıyla küçük insanların üzerine gidiyor. Onların sahip oldukları toprağı ele geçirip üzerine 'saray' yapmak istiyor! Defalarca

mahkeme salonlarında haklarını arayan küçük insanların elinde ise ona karşı kullanabilecekleri kalın bir günah dosyası vardır halbuki. Oysa 'din'i (işbirlikçi kiliseyi) ve politikanın bütün araçlarını kullanarak iktidarını panik içinde korumaya çalışan muktedir, ne kadar hata yaparsa yapsın, bu 'küçük insanlar'ın bir tanecik zaaflarına yenik düşmelerini hiç affetmiyor.

Güçlü kötüler, bazen kendi zaaflarını öyle güzel yönetir ve yerlerini sıkı sıkı sağlamlaştırırken, maalesef küçük insanların en ufak zaafı bile, duygusalıkları, idealist romantizmleri onların sonunu getirir çoğu zaman. Dünya tarihi böyle buruk yenilgilerle doludur maalesef.

Ama zamanlar geçtikçe 'büyük insanlar'ın küçülme özellikleri de olduğunu görürsünüz. Sonra bir bakmışsınız ki o küçük insanlar sizin çerçevesi resimlerinizi almış atış talimlerinde hedef haline getirmişler! Bir gün gelir, o büyük insanların alay konusu ettikleri, aşağıladıkları küçük insanların kitapları yazılır, filmleri yapılır oysa. Sonra o 'küçük insanlar' hakkında yazılanları okuyanlar, çekilen filmleri izleyenler onları güzel duygularla anarlar, örnek alırlar da 'büyük insanlar'dan nefretle bahsederler hep, çocuklarına onları göstererek "Bak işte kötülük böyle bir şey" derler onlara... Onlar kıyıya vurmuş dev balinanın iskeleti gibi cansız ve ruhsuz olduklarında bile hantal bir yer işgal ederler belki. Ama bir gün gelecek tümüyle yok olacaklar hayattan. Önemli olan yerlerine yenilerini koymamaya çalışmak...

Bugün bu 'büyük insanlar' büyük olduklarını düşünedursunlar, bu hayatın en kazançlı, başarılı insanları olduklarını sansınlar, boşalan ruhlarını daha fazla parayla, güçle, iktidarla kapatmaya çalışsınlar. Film izlemekle, kitap okumakla pek işleri olmadığı için çok bilmezler aslında, ama bu 'büyük insanlar' zamanla küçülürken; o aşağıladıkları, her türlü engellemeye çalıştıkları 'küçük insanlar'dır insanlığın onurunu koruyanlar...

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAÇ oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OLAN ÖZYURT, İLHAN YURTSEVER, ALI ULVI UYANIK, KAAAN KARSAN, MÜJDE İŞİL, ÇAĞDAŞ GÜNERBÜYÜK, ŞİNAN YUSUFOĞLU, ALİ ERCİVAN, ENGİN ERTAN **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Leviathan (Leviafan); Whiplash; Hacker (Blackhat);
Fatih'in Fedaisi Kara Murat; 6 Süper Kahraman
(Big Hero 6); Çılgın Dersane 4: Ada; Mazlum Kuzey;
İntikam Peşinde (Ablations).

23 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

24 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, geçen hafta içinde arka arkaya
kaybettiğimiz Francesco Rosi ve Anita Ekberg'i anıyor.

26 CİNNET

Okan Arpaç, Francesco Rosi'nin 1967 yapımı "Bir Masal
Gibi"sinin (C'Era Una Volta) başına gelenlere odaklanıyor.

28 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Stanley Kubrick'in vasiyet filmi: "Gözü Tamamen Kapalı"
(Eyes Wide Shut)... Burak Göral imzasıyla.

30 ESRAR PERDESİ

Ali Ercivan, bu yılın Oscar adaylıklarına dair
fikir jimnastiğine giriyor bu yazıda.

32 RİNG

Engin Ertan, yeni köşemizde, Alfred Hitchcock'un
iki "The Man Who Knew Too Much"ına gözünü diyor.

34 GENÇ VE MASUM

Shawn Christensen'in 2012 yapımı Oscar ödüllü kısası:
"Curfew"... İlhan Yurtsever imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Olkan Özyurt imzasıyla.

ON SEANSI

Şenay Aydemir, Evrim Kaya ve Hasan Cömert'le

her cuma
saat: 22.00'da

hayat
televizyonu

Frekans Bilgileri: Frekans: 12523, Polarizasyon: Dikey(V), Sembol Rate: 22500 FEC: 2/3

LEVIATHAN

★★★★★

ORJİNAL ADI Levafan

YÖNETMEN Andrei Zvyagintsev

UYUNCULAR Elena Lyadova,

Vladimir Vdovichenkov, Aleksey

Serebryakov, Roman Madyanov,

Sergey Pokhodaev

YAPIM 2014 Rusya

SÜRE 140 dk.

DAĞITIM M3 (Calinos)

**ANDREI ZVYAGINTSEV,
"LEVIATHAN" DA
YURTTAŞI OLDUĞU
KADİM DEVLETİN İÇTEN
İÇE YOZLAŞMASINI VE
ÇÜRÜMESİNİ, ÖRNEK
OLARAK ALDIĞI BİR
BALIKÇI KASABASI
ÜZERİNDEN YAPIYOR.**

SSCB'DE 1964 YILINDA DOĞAN YAZAR-YÖNETMEN ANDREI ZVYAGINTSEV, 2003'TE İLK FİLMİ "DÖNÜŞ"Ü (VOZVRASHCHENIE) ÇEKTİ. "DÖNÜŞ", UZUN BİR SÜRE SONRA EVE DÖNEN BABA İLE İKİ OĞLU ARASINDAKİ KISA SEYAHAT

boyunca, simgeler ve birbiriyle bağlantılı ayrıntılarla yüklü, sessiz fakat göğsünüze baskı uygulayan gerilimiyle, sapasağlam bir film. Arzu edilen politik çıkarımlar da yapılabildi... Dört yıl sonra, kentin aldatıcı duygu tuzaklarından uzakta, pastoral güzellikteki bir ata evine gelen ailenin, önyargısız, sabır ve dikkat isteyen saf sevgiye uzanma çabasını öyküleyen "Sürgün" (Izgnanie) geldi. "Elena"da (2011) ise, kenti çevreleyen varoşlardaki alt sınıfların 'içeriye' sızma çabalarını ve sınıf ilişkilerini, soğukkanlı bir cinayet hikayesiyle inceliyordu.

Çektiği her film, insanın karmaşık, çapraşık, şaibeli doğasına dönük yüksek sanat yapıtlarının niteliklerine haiz Zvyagintsev, Oleg Negin ile yazdığı dördüncü eserine Tevrat'ta geçen, balinaların efendisi bir su canavarının adını vermiş. Modern siyaset felsefesinin öncülerinden İngiliz Thomas Hobbes'un (1588-1679) 1651 yılına ait "Leviathan" adlı temel eserinde, devlet bu canavara benzetilmiştir.

Hobbes'un, doğa durumu varsayımında, herkesin her şeye hakkı vardır. Herkesin her şey üzerinde hakkı bulunan bu sınırsız özgürlük durumu, güvensizliği ve savaşı getirir. Yani 'insan insanın kurdudur' (Homo homini lupus). Güvenlik için bir düzen aranır; doğa durumundan yurttaşlık durumuna geçilir; herkes kendini yönetme hakkını devlete bırakır ve adalet de devletle birlikte ortaya çıkar... Ancak devletin mutlak egemenliğine paralel bir dinsel iktidarın ortaya çıkması ve kimi yurttaşların toplumsal sözleşmeyi ihlal ederek, başkalarının özgürlük, yaşam, barınma, çalışma hakları üzerinde egemenlik kurmaları, devleti zayıflatır. Ezilenler için devlet artık bir gaddardır, despottur.

Zvyagintsev, yurttaşı olduğu kadim devletin içten içe yozlaşmasını ve çürümesini, rejim değişikliğiyle birlikte kimyası değişen,

bünyesindeki kötülükleri kusan, asil köklerine ihanet edip güç sarhoşluğuna kapılan bir toplumun analizini, örnek olarak aldığı bir balıkçı kasabası üzerinden yapıyor. Filmin afişinde yer alan, karaya vurup çürüyüp iskeletten ibaret kalmış balinanın yanı başındaki, öfke içinde genç Roma (Sergey Pokhodaev), geleceğe dair umutsuzluğu/karamsar bakışı yansıtıyor (Bir sahnede daha, farklı biçimde yer alan balina metaforu önemli bir yer tutuyor).

Yer, Rusya'nın kuzeybatısında, Beyaz Deniz ile Barents Denizi arasındaki Kola Yarımadası'nda bir oblast (alan) olan Murmansk'ta bir kasaba. Ataları bu kasabada yaşamış ve izlerini bırakmış oto tamircisi Kolya (Aleksy Serebryakov), oğlu Roman'ın (Sergey Pokhodaev) annesi olan ilk karısını genç yaşta kaybettikten sonra, balık işleme tesisinde çalışan Lilya'yla (Elena Lyadova) evlenmiş. Orta sınıftan emekçi bir aile. Ancak bir sorunla karşılaşıyorlar. Kirli işlere boğazına kadar batmış belediye başkanı Vadim (Roman Madyanov), ailenin panoramik deniz manzarası olan eski evini ucuza kapatarak, büyük şirketlere peşkeş çekip satmak istiyor. Kolya bir dava açarak savaşı başlatmış. Kasabanın çocuklarından, şimdi Moskova'da ünlü bir avukat olan Dmitriy

(Vladimir Vdovichenkov) Kolya'nın davasının nihai duruşmasına katılmak üzere gelir. Elinde Vadim'i mahvedecek bilgi ve belgeler olsa da, kilise-bürokrat-politikacı üçgeninin her yola başvuran çıkar örgütlenmesini kırabilmesi zordur.

Zvyagintsev, ergenlik çağının tepkilerini ve isyanını yansıtan Roma'dan başlayarak, gençlik hayalleri tuzla buz olmuş sıradan insanların kısırılmışlıklarını, çıkışsızlıklarını, zaaf kabul edilen duygu ve edimlerini, berbat biçimde değişen düzenin içinde eriyişlerini öykülüyor. Bu öyle bir düzen ki, önüne çıkan her tür küçük insan engelini, her yola başvurarak ezip geçiyor. Filmdeki katmanlar arasında ilerlerken, dünyayı ele geçiren ama her ülkede farklı yöntemler uygulamak zorunda kalan kapitalist acımasızlığın, en küçük yerleşim birimindeki insanları bile nasıl hizaya getirdiğini dehşete kapılarak izliyorsunuz. İnsanların toplumsal sözleşmeyle adalet bekledikleri devleti içten içe kemirerek, devleti acımasız bir canavara dönüştüren çıkar grupları, yeni sisteme hizmet ediyor. Film, bu olguyu direkt olarak yüzümüze çarpıyor... Para akışını sağlayan çıkar gruplarının, gerekirse dinin soyut kavramlarını kullanıp itaat ettirerek, gerekirse hukuk insanlarını satın alarak ve gerekirse de şiddete başvurarak, bu akışı sekteye uğratmayacaklarına dair yeni dünya düzeninin resmini çiziyor. Bu, hepimizin dahil edildiği bir resim.

Zvyagintsev, görüntü yönetmeni Mikhail Krichman ile dördüncü kez işbirliği yapıp, çalıştıkları coğrafyanın da yardımıyla benzeri görülmemiş planlar yakalamış. Karakterleri katıksız bir gerçeklikle yorumlayan oyuncularıyla birlikte, incelikle düşünüp çektiği bu tesirli sinema anları, değeri yüksek bir kompozisyon sunuyor.

Zvyagintsev, ait olduğu ulusun edebiyat, sinema, görsel sanatlarda büyük eserler yaratma geleneğinin son temsilcilerinden. "Leviathan" da, 17. yüzyıl felsefesinden beslenerek günümüz sorunlarına bakıyor.

Final jeneriklerinde de Philip Glass'ın "Akhnaten" (kendini tekrarlayan eski Mısır'ın çok tanrılı geleneğine son veren firavun) operasının nakaratlı başlangıç bölümünü kullanarak, anlamlı ve çarpıcı bir mesaj veriyor.

Roman Madyanov'un, karakterin kafası kıyak halindeki başarısı, gerçekten sarhoş olmasıyla açıklanabilir.

"Leviathan"la ulaştığı zirveden asla inmemesi gereken Zvyagintsev'in işi bundan sonra daha da zor!

**ZVYAGINTSEV,
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ
MIKHAIL KRICHMAN
İLE DÖRDÜNCÜ KEZ
İŞBİRLİĞİ YAPIP,
ÇALIŞTIKLARI
COĞRAFYANIN DA
YARDIMIYLA BENZERSİZ
PLANLAR YAKALAMIŞ.**

Altyazı

O C A K 2 0 1 5

Whiplash: Caz Davulcusunun Prova Anındaki Endişesi

Dönüş'ten Leviathan'a Andrey Zvyagintsev Sineması

David Cronenberg'in Yıldız Haritası

Mike Leigh'den Bay Turner

Belgeselin Ustası Frederick Wiseman ile söyleşi

Ernst Lubitsch Sineması: Kahkahanın Gücü

+ HEDİYE AFIŞ: LEVIATHAN

www.altyazi.net

WHIPLASH

★★★★★

YÖNETMEN Damien Chazelle

OYUNCULAR Miles Teller,

J.K. Simmons, Melissa Benoist,

Paul Reiser, Austin Stowell,

Nate Lang

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 107 dk.

DAĞITIM M3 (Kurmaca)

**“WHIPLASH”,
SERTLİĞİN
‘KUSURSUZLUĞA’
ULAŞMA
KONUSUNDAKİ
REHBERLİĞİNİ
OLUMLUYOR. ANCAK
VERDİĞİ AĞIR ZARARI
DA GÖSTERİYOR.**

BÜYÜK BİR HEVESLE VE HEYECANLA GİRDİĞİ SHAFFER KONSERVATUARI’NIN ODALARINDAN BİRİNDE ALIŞTIRMA yapan genç caz davulcusu Andrew’un yolun başındaki her müzisyen adayı gibi bir hayali vardır: Eskiden beridir dinlediği o emsalsiz caz efsanelerinin ulaştığı o eşsiz noktaya erişmek... Bu büyük hayallerin yolu, az sonra ansızın odaya dalacak olan müzik hocası ve okulun en önemli orkestrası olan “Studio Orchester”ın şefi Fletcher’ın beğenisinden geçiyordur. Fletcher, odaya girer girmez heyecanlanıp çalmayı bırakan Andrew’a adını, yılını ve şu soruyu sorar: “Neden durdun?”. Andrew yeniden çalmaya, bütün hünerlerini sergilemeye başlar. Hocası tarafından onaylanıp onaylanmayacağını anlamak için yeniden çalmayı bıraktığında Fletcher bir soru daha sorar: “Senden yeniden çalmanı isteyen oldu mu?”

Henüz 29 yaşındaki yönetmen Damien Chazelle’in ikinci filmi “Whiplash”, bütününe yayılacak olan ana çatışmayı belirgin kılan bir sahneyle açılıyor. Belli ki film boyunca bir gözlemci olarak konuk olacağımız konservatuarın iki öznesiyle ve onlar arasındaki gerilimli ilişkiyle hemhal olacağız. Bunlardan ilki; ‘öğrenci’, daha geniş bir bağlamda ‘köle’ rolünü üstlenecek olan Andrew... İkincisi ise; ‘öğretmen’, aynı bağlamda ‘efendi’ rolünü üstlenecek olan Fletcher... Andrew, Fletcher’ın ‘ışık’ gördüğü ‘virtüöz’ adaylarından yalnızca biri... Fletcher ise sadece Andrew’un değil, bütün okulun otoritenin net bir alegoris olarak konumlandığı bir yarı-tanrı... Yani, ortada faşist paradigmayı bir müzik okulu üzerinden masaya yatıran, meselesi üzerine kimi zaman oldukça tehlikeli, rahatsız edici ancak kesinlikle dikkate değer fikirler yürüten ve izleyeninin sinirlerine saldırmakta hiçbir beis görmeyen, tavizsiz ve sert bir film var.

‘Yetiştirdiği’ öğrencileri ezmekten, aşağılamaktan, mahvetmekten hatta kimi zaman ‘idam etmekten’ geri durmayan Fletcher’ı kolayca erken 20. yüzyıl diktatörlerinin yanında konumlandırabiliriz. Nasıl ki Hitler, ‘ulus’ gayesi çatısında faşist fikirlerini kamuya açtıysa, Fletcher da bunu ‘müzik’ gayesi altında yapmaya çaballıyor.

Birinin dünyaya, diğerinin ise okuluna karşı olan düşünsel disiplinleri neredeyse aynı. Sosyal Darwinizm ideolojisi etrafında, ikisi de güçlü olanın ayakta kalıp yoluna devam edeceğini, zayıf olanın ise bir şekilde yok olup gideceğini düşünüyorlar. Ancak Chazelle, bu eşitliği bozmak için yeni parametreler dahil ediyor denkleme... Bunlardan bir tanesi Fletcher’ın okul dışı ilişkileri. “Whiplash”ın kurgusunda Fletcher’ı bir aygıt olmaktan alıkoyup ‘insan’lığa

yaklaştıran bazı hamleler var (Fletcher’in bir yarışma öncesi küçük bir kız çocuğuyla olan sohbeti buna bir örnek). İkincisi ise filmin, bağlamını sadece müzik etrafında muhafaza etmek istediğine delalet olan, ‘müziksever’ tavrı... Zannediyoruz ki Chazelle, filmin tehlikeli söylemlerini biraz olsun bertaraf edebilmek adına bu hamleleri öne sürecektir.

‘Otoriter devlet’ - ‘ezilen halk’ alegorisinde Andrew’u basitçe denklemin bir tarafında konumlandırmak ise pek mümkün değil. Oldukça ironik bir şekilde, Andrew, bu sistemin iyi bir çarkı haline gelebilmek adına ‘isyankar’laşan bir karakter. Bu isyan her ne kadar Fletcher’in kontrolü, hatta inisiyatifi altında gerçekleşiyor olsa da Andrew’un bir kaybeden olmamasını sağlıyor. “Whiplash”ın ‘tehlikeli’ olarak ifade edilebilecek söylemini

ilgiye mazhar haline getiren tarafı da bu büyük çatışmanın nihyeti etrafında şekilleniyor.

“Whiplash”ın sorduğu nihai soru: “Faşizmin yöntemleri, diğer disiplinlerde mükemmelliğe ulaşmak için kullanılabilir mi?”. “Whiplash”, sertliğin ‘kusursuzluğa’ ulaşma konusundaki rehberliğini olumluyor. Ancak verdiği çok ağır zararları da göstermekten geri durmayarak iki taraflı bir tartışmanın fitilini ateşliyor, kendini daha güvenli bir yerde konumlandırıyor.

Ancak kesin olan şey şu ki Damien Chazelle’in filmi “Whiplash”, ne yapıyorsa muazzam bir sinemayla yapıyor.

J.K. Simmons ve Miles Teller arasındaki ‘kusursuz’ kimya.

Sanıyoruz ki bu satır bu kez boş kalıyor.

**‘YETİŞTİRDİĞİ’
ÖĞRENCİLERİ
EZMEKTEN,
AŞAĞILAMAKTAN
GERİ DURMAYAN
FLETCHER’İ KOLAYCA
ERKEN 20. YÜZYIL
DİKTATÖRLERİNİN
YANINA KOYABİLİRİZ.**

HACKER

ORİJİNAL ADI Blackhat

YÖNETMEN Michael Mann

OYUNCULAR Chris Hemsworth,

Viola Davis, Wei Tang,

William Mapother, Leehom Wang,

John Ortiz

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 133 dk.

DAĞITIM UIP

İLK SENARYOSUNU

KALEME ALAN

MORGAN

DAVIS FOEHL'İN

"HACKER" DA

KURDUĞU DÜNYAYA

HAYLİ İNANAN

MICHAEL MANN,

METNE SADIK KALİYOR.

KİMİLERİNCE, MARTIN SCORSESE İLE BİRLİKTE ÇAĞDAŞ AMERİKAN SİNEMASININ EN ÖNEMLİ YÖNETMENLERİNDEN sayılan Michael Mann, 72 yaşında olmasına karşın sinema konusundaki enerjisini, dinamizmini ısrarla koruyan bir isim. Kısa filmler, belgeseller, televizyona yaptığı işler derken ilk sinema filmi "Hırsız"ı (Thief) 1981'de seyirciyle buluşturan Mann, şu ana dek 11 yapıttan oluşan filmografisiyle çoktan 'ustalar' arasındaki yerini almış durumda.

Aradan, en zayıf çalışmaları sayılan "Kan Çanağı" (The Keep, 1983) ve "Miami Vice"ı (2006) çıkarırsak, başta "Büyük Hesaplaşma" (Heat, 1995) olmak üzere "İnsan Avcısı" (Manhunter, 1986), "Son Mohikan" (The Last Of The Mohicans, 1992), "Köstebek" (The Insider, 1999), "Ali" (2001), "Collateral" (2004) ve "Halk Düşmanları" (Public Enemies, 2009) ile çitayı hep yukarıda tutan Mann, beş yıldır hayranları tarafından sabırsızlıkla beklenen yeni filmi ile nihayet karışımızda. Ancak bunun 'beklenen nitelikte' bir buluşma olduğunu söylemek zor.

Ağırlıklı olarak suç dünyası ve suçlular üzerinde gezinen filmografisini oluştururken, oyuncularının suyunu çıkarırcasına onlardan performans bekleyen, ele aldığı karakterleri tek boyutlu bir karikatür olarak değil, 'insan' olarak betimleyip, onları derinlemesine 'anlamayı' ve 'anlatmayı' bilen Mann, yıllar sonra "Kan Çanağı" ve "Miami Vice" ligine düşüyor yazık ki.

İlk senaryosunu kaleme alan Morgan Davis Foehl'in kurduğu dünyaya belli ki hayli inanan yönetmen, metni kendince yoğurmak yerine ona sadık kalmayı tercih ediyor ve kimi 'dokunuşlar' hariç, jeneriğe bakmayanın 'bir Michael Mann filmi' olduğunu kestiremeyeceği türden sıra işi bir yapıma imzasını atıyor.

Kamera; bilgisayarların, internet ağının, devrelerin ve çiplerin arasında jet hızıyla dolaşarak açılış yaptıktan sonra bilgisayar

korsanlarının virüs yollayarak Çin'deki bir nükleer tesisi patlatmasını ve oluşan küresel felaketi görürüz önce... Ardından aynı el, bu kez borsaya sızarak soya fiyatlarını altüst edip, on milyonlarca dolarlık kâr elde eder. Çin polisi bunu yapanların peşine düşerken, elbette ABD de işe karışır. Bilgisayar yazılımı konusunda profesyonel olan Çinli polis Dawai (Leehom Wang) ve kız kardeşi Lien (Wei Tang), Amerika'ya giderek meslektaşları Carol'ın (Viola Davis) yardımıyla işe koyulurlar. Dawai'nin şartı, 'hacker'lıktan epeydir hapis yatmakta olan Nicholas'ın (Chris Hemsworth) tahliye edilip ekibe katılmasıdır. Zira küresel felakete yol açan korsanların kullandığı yazılım, yıllar önce Dawai ile Nicholas'ın aynı okuldayken şaka olsun diye hazırladıkları prototip üzerine geliştirilmiştir. Şikago'dan Los Angeles'a, Hong Kong'dan

Cakarta'ya uzanan kovalamacayı anlatan film, siber alem ile gerçek hayatı iç içe geçirerek, görünürde yüksek teknoloji ürünü bir aksiyon yaratmaya çalışıyor. Ancak örneğin giriş bölümü 1982 yapımı "TRON'u, teması ise 1995'te çevrilen "Bilgisayar Korsanları"nı (Hackers) andıran "Hacker"ın gösterişli kabuğu soyulduğunda geriye klişeler kalıyor.

Hapisten şartlı tahliye edilen Nicholas dışında kimsenin bu korsanlara ulaşamayacak olması, iki bakışma ve tatlı sözle Dawai'nin kız kardeşi Lien ile Nicholas arasında birdenbire filizlenen aşk ve elbette yatak bölümleri, klasikleşmiş Michael Mann filmlerinden ödünç alınan çatışma ("Heat") ve 'gece' ("Collateral") sahneleri, "Hacker"ı sıra işi aksiyonlardan birine dönüştürüyor ne yazık ki... Üstelik filmdeki karakterlerin hemen hiçbirine yakınlaşmıyoruz

da bu kez.

"Thor"la popüler olan, "Zafere Hücum"la (Rush) itibar kazanan Chris Hemsworth'ün yanında "Duyguların Rengi"nden (The Help) Viola Davis ve "Dikkat, Şehvet"ten (Se, Jie) Wei-Tang ile Leehom Wang'ın başlıca rolleri bölüştükleri "Hacker", orta yaş üzeri seyirciyi daha baştan zorlayacak 'teknolojik' giriş kısmıyla olsun, gereksiz uzun süresiyle olsun, Michael Mann'ın vasat ile orta karar arasında bir yerde duran çalışmalarından ne yazık ki... Hayranları için en doğrusu "Hacker"la oyalanıp, bir sonraki filmi aynı heyecanla beklemek...

Dünyanın kaderinin artık 'bilgi' ile çizildiğini görmek.

"Blackhat"e Türkçe ad olarak "Hacker" diye İngilizce isim verilmesi!

**"THOR"LA
POPÜLER OLAN,
"ZAFERE HÜCUM"LA
İTİBAR
KAZANAN CHRIS
HEMSWORTH'ÜN
YANINDA "DİKKAT,
ŞEHVET"TEN
WEI-TANG VAR.**

FATİH'İN FEDAİSİ KARA MURAT

YÖNETMEN Aytekin Birkon

OYUNCULAR Fatih Usta,

Bahadır Sarı, Nezi̇h İştan,

Ceyda Tepeliler

YAPIM 2014 Türkiye

SÜRE 107 dk.

DAĞITIM Pinema (Es Yapım)

TAM DA 16 TÜRK DEVLETİNİN KİYAFETLERİYLE DONATILMIŞ, MAKET KIVAMINDAKİ ASKERLERİN, MERDİVENDE ARKA arkaya dizildiği o ilginç fotoğraf hafızalarda taze iken vizyona giriyor “Fatih’in Fedaisi Kara Murat”. Ve övünmek ile komediye malzeme olmak arasındaki farkı ispatlıyor bu iki örnek de...

Aslında Kara Murat’tan önce Karaoğlan’dan bahsetmek gerekiyor biraz. 2013’te Kudret Sabancı’nın yönettiği “Karaoğlan”, yerli çizgi kahramanları ve Yeşilçam’ın altın dönemini kutsamak için yola çıkar gibi görünüp, işi maalesef ucuz bir komediye dönüştürmüştü.

“Fatih’in Fedaisi Kara Murat” için ise her şey çok ciddiye alınıyormuş gibi bir izlenim yaratıldı en baştan. “Türkiye’nin ilk Dolby Atmos aksiyon filmi” olarak reklamı yapıldı. Zira günün koşullarına göre teknolojinin nimetlerinden elden geldiğince faydalanılacaktı. Türkiye’de ve dünyada çekilmiş bazı filmlerden feyz almalıydı. 40 yıl önce Cüneyt Arkın’ın canlandığı ve onca tehlikeli sahneleri dublörsüz kotardığı Kara Murat, yıllar sonra perdeye geldiğinde daha afili, daha kash görünmeliydi. Kağıt üzerinde ve hayal gücünde muhtemelen böyleydi ama ortaya çıkan sonucu, kendini ciddiye alan beyhude bir böbürlenme olarak özetlemek mümkün. Yazının başında bahsettiğimiz, övünmek ile komediye malzeme olmak arasındaki farkın özeti yani...

Önce “Fatih’in Fedaisi Kara Murat”ı yeniden perdeye getirme güdüsünü çözmeye çalışalım. Nedenlerin başında “Fetih 1453”ün başarısı geliyor hiç kuşkusuz. Ancak şunun altını çizmek gerekiyor ki “Fetih 1453”ün eleştirilmiş yönleri ve bazı eksiklikleri, “Fatih’in Fedaisi Kara Murat”ı izledikten sonra gözardı edilebilir; hatta ‘ama iyiydi aslında’ gibi pozitif yoruma dönüşüyor.

Her şey bir yana “Fetih 1453”, babasının gözüne girememiş bir Sultan Mehmet karakteri

yaratarak kahramanlığı insanileştiriyordu. “Fatih’in Fedaisi Kara Murat” ise bu devirde karton tiplerle içi boş bir hamaset vaat ediyor sadece. Belki Kara Murat ile Sultan Mehmet’in sanki bir anlaşmazlıkları varmışçasına bakıştığı sahneden ya da Murat’ın Talus ile geçmişinden iyi bir damar çıkabilirmiş senaryo adına. Ama dövüş sahnelerine yoğunlaşmaktan senaryo üzerine kafa yormaya fırsat bulunamamış muhtemelen.

Teknolojik açıdan da film, “Fetih 1453”ün fersah fersah gerisinde. Genel İstanbul görüntüsünden, dövüşlerde sıçrayan kanlara ve savaşlardaki patlamalara kadar her efekt, 40 yıl önce kıt olanaklarla bilimkurgu filmi çekmeye çalışan amatörlerin elinden çıkmış gibi duruyor. Ancak “Fatih’in Fedaisi Kara Murat” o kadar kendine güveniyor ki, başta “300 Spartalı” (300)

**"FATİH'İN FEDAİSİ
KARA MURAT"ı
PERDEYE GETİRME
GÜDÜSÜNÜN
ARKASINA BAKARSAK
KARŞIMIZA "FETİH
1453" ÇIKIYOR AMA BU
FİLM ONDAN
ÇOK DAHA KÖTÜ.**

olmak üzere “The Matrix” ve “Gladyatör”ü (Gladiator) örnek aldığını, izleyicinin gözüne gözüne sokuyor. Bu tuhaf özgüven, kurguda atılabilecek sahneleri bile ‘slow motion’ ile 3-5 dakikaya uzatmak gibi yan etkiler meydana getiriyor.

“Fatih’in Fedaisi Kara Murat”, 2013 model “Karaoğlu” gibi ‘tıpte orijinaline benzemek’ için pek kanırtmıyor. “Karaoğlu”da Volkan Keskin’in aslına şaşırtıcı derecede benzerliği, Kara Murat ve Fatih Usta arasında yok. Fatih Usta’nın daha çok Cüneyt Arkin’in yüzünü anımsattığı söylenebilir belki...

Tabii bir de seslendirme olayı var... En iyi ihtimalle Yeşilçam’a gönderme yapmak için, en acayip ihtimalle de karizma yaratmak için seçilen bu yöntem, yeni dönem sinemamızdan ‘ciddi’ absürtlüğe taze bir örnek sayılabilir

ancak.

Finalinden anlaşıldığı kadarıyla “Fatih’in Fedaisi Kara Murat”ın devam filmi gelecek ve ikinci filmde tema, İstanbul’un fethi olacak. İlk filmin izinden gidilirse sonuç şimdiden belli...

40 yıl önceki Kara Murat filmlerini o zamanın asgari koşulları ve mütevazı çabaları ile değerlendirip sempatiyle ve bazen de övgüyle değerlendiriyoruz bugün.

Ancak bugün veya 40 yıl sonra değerlendirildiğinde, “Fatih’in Fedaisi Kara Murat”ın benzer şekilde ‘pozitif ayrımcı’ yorumlar alması pek mümkün görünmüyor.

Bazı dövüş sahneleri, üzerinde iyi çalışıldığı fikrini veriyor.

Kara Murat, Cüneyt Arkin olarak kalsaydı...

**FINALİNDEN
ANLAŞILDIĞI
KADARIYLA “FATİH’İN
FEDAİSİ KARA
MURAT”IN DEVAM
FİLMİ GELECEK VE
İKİNCİ FİLMDE TEMA,
İSTANBUL’UN FETHİ
OLACAK.**

6 SÜPER KAHRAMAN

SİNEMADA ANİMASYON İLE BİLİMKURGUNUN HEMEN HER FIRSATTA BİR ARAYA GELİŞİ BEYHUDE DEĞİL. ZİRA HER NE kadar geçen her saniye biraz daha ilerleyen teknolojiyle beraber sinemanın önündeki engeller bir bir kalkıyor olsa da, insanoğlunun uçsuz bucaksız hayal gücünün yaratıları kimi zaman görsel karşılığını elde ya da bilgisayar ortamında tasarlanmış animasyonlar sayesinde bulabiliyor yalnızca.

2014'ün önemli gişe hitlerinden Altın Küre adayı "6 Süper Kahraman" da hikayesi ve biraz da abartılı hayal dünyası itibariyle animasyondan gayrı bir türle bağdaşması pek mümkün görünmeyen yapımlardan. Karşımıza San Fransokyo gibi hayal mahsulü fütüristik bir metropol tasarımı çıkararak teknoloji ve mantığın sınırlarını zorlayacağını sinyallerini daha ilk dakikadan veren film zaman ve mekan unsurlarına belirsiz, ikircikli yaklaşımıyla dikkat çektiği ölçüde dikkat de dağıtıyor aynı zamanda.

Envai çeşit icat ve 'bilimkurgusal' tasarımın birbirinin peşi sıra önümüze dizildiği "6 Süper Kahraman" hayli dolambaçlı, aksiyonu yüksek ve cafcıflı hikayesiyle de ortaya çıkan tüm o tantanalı ve kimi zaman yorucu olabilen evreni tamamlıyor. Filmin kendini pek dizginleme gereği duymayan, şatafatlı görsel üslubu ve yüksek temposu çocukların sınır tanımayan, pazarlıksız imgelemiyile sıkı bir bağ kurmak konusunda fazla zorluk yaşamayabilir ancak hedef kitlesinin önemli bir bölümünü oluşturan yetişkinler açısından yabancılaştırıcı bir etkiye zemin hazırladığı da muhakkak.

Fantastik bilimkurgudan aksiyona, duygusal tonları ağır basan aile dramasından komediye türler arasında mekik dokuyan "6 Süper Kahraman" senaryosu fantezi ile gerçek dünya, trajik ile gülünç arasında pek bir denge tutturamayınca anlatı yönünden çocuk kanallarındaki vasat animasyon dizilerini aratmayacak bir yavanlığa kadar indiriyor seviyeyi. Uzakdoğu ile Yanki kırması mekan ve karakter tasarımlarına rağmen ne Doğu ne de Batı kültürüne dair pek elle tutulur cümleler kuramıyor oluşu ise en iyimser bakışla

talihsizlik olarak yorumlanabilir.

Derken devreye şişgöbek robotumuz Baymax giriyor ve "6 Süper Kahraman"ın kaderini temelli değiştiriyor; o andan itibaren hikaye gitgide yükselen bir dinamizm kazanırken, çoğunlukla Baymax'ın tetiklediği sağlam bir komedi malzemesi çıkıyor ortaya. Hem animasyon hem de bilimkurgu sinemasının en hatırd kalmaya namzet karakterlerinden biri vücut buluyor Baymax'ın suretinde. Sempatik olduğu kadar umutsuz hatta giderek acınası düzeyde saf, sesindeki ağırbaşlılıkla tam bir tezat oluşturan hantal görünümünün de etkisiyle insanda neredeyse durmaksızın kıkırdama isteği uyandıran, bir üstün teknoloji ürünü olmasına rağmen hava yastığından hallice fiziksel yapısı ve oraya buraya sıkışıp duran koca kıcıyla filmi sırtına alıp tek başına taşıyor Baymax bir süper kahramana yaraştığı üzere.

Süper kahraman olgusuna da hem klasik hem de taze bir yaklaşımla nispeten farklı bir açıdan bakmayı beceriyor "6 Süper Kahraman". Her biri ayrı yeteneğe sahip kahramanlarında ya da maskeli kötü adamda klasik çizgi roman estetiğinin izlerini yakalamak mümkünken, Baymax'ın bedeninde alışlagelmişin epey dışında bir süper kahraman modeli doğuyor. İnsanoğluna hizmet etmek, sağlık sorunlarına çözüm üretmek amacıyla tasarlanan Baymax'ın daha çok cenk etmeye programlanmış bir üst sürüme geçirilse de asıl vazifesini hafızadan silmeyip ilgi, bağlılık, şefkat, içtenlik gibi insanlığın çoktan unuttuğu vasıflara sırt çevirmemesi ve cengaverliğe bel bağlamaması ekstrasından bir tebessüme daha vesile oluyor.

Görevlerine harfiyen riayet edişine de aldanmayın, insan sağlığı söz konusu olduğunda kılı kırk yaran Baymax, iş kendi bakımına gelince cebi yakmayan çözümler üretebiliyor; birkaç parça selobant yetiyor da artıyor bile.

Kapanış jeneriğini sonuna kadar bekleyenleri hoş bir sürpriz bekliyor.

Kimi gereksiz yan öyküler törpülenip süresi biraz daha kısa tutulabilirdi.

ORJİNAL ADI Big Hero 6

YÖNETMENLER Don Hall,

Chris Williams

SESLENDİRENLER James Cromwell,

Genesis Rodriguez, Alan Tudyk,

Maya Rudolph, Scott Adsit,

Ryan Potter

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 102 dk.

DAĞITIM UIP

"6 SÜPER KAHRAMAN"
SÜPER KAHRAMAN OLGUSUNA HEM KLASİK HEM DE TAZE BİR YAKLAŞIMLA NİSPETEN FARKLI BİR AÇIDAN BAKMAYI BECERİYOR.

ÇILGIN DERSANE 4: ADA

YÖNETMEN Kamil Çetin

OYUNCULAR Okan Karacan,

Fulya Keskin, Ozan Aydemir,

Hilmi Cem İntepe, Veysel Diker

YAPIM 2014 Türkiye

SÜRE 98 dk.

DAĞITIM The Moments

Entertainment (Aksoy Film)

**DÖRDÜNCÜ FİLMİN
BAŞINDA "BİZİM DERSHANE
DE ÜNİVERSİTE OLUR MU?"
DİYE SORARAK DEVAMININ
YOLU YAPILIYOR.**

DERSHANELERİN KAPATILMASINDAN ETKİLENMEYEN TEK DERSHANE "ÇILGIN DERSANE". İLK ÜÇ FİLMDE, HADİ HOCA ergen irilerini yine denizli ya da havuzlu, yani bikini giyilebilen bir yere gönderirdi. Orada hem eğitim hem tatil kisvesi altında birbirleriyle güreşir, aslında rakip dersanelerle falan yarışarlardı. Dördüncü filmin başında "Bizim dersane de üniversite olur mu?" diye sorarak devamının yolunu yapıyor, sonra da bir daha ne dersin adı geçiyor, ne hanenin. Hani, libidonun vücut bulmuş hallerinin türlü sakarlıklar yapmak için herhangi bir derse ihtiyacı olmadığı sır değil.

Film bir teknede başlıyor. Hepsı süslü ve bikinili genç kadınlarla, kimi kaslı kimi şişman ve her biri başka bir fırlamalık peşindeki genç adamlardan oluşan kadro, bir adaya iniyor. Kısa bir yürüyüşten sonra adanın ıssız olduğuna karar veriyor ve filmin ilk yarısında burada hayatta kalmaya çalışıyorlar. Bu da, yiyecek bulup kaybetme, hayaletlerden korkma, denizde oyun oynama gibi işler demek. Bir tesadüfle tatil köyünün göbeğine düşünce, biraz rahatlıyorlar.

Bu kez de, çeşitli sorumsuz hareketlerinin sonunda bir cinayetle suçlanıp, ondan aklanmaya çalışıyorlar. Âdet olduğu üzere parti ve akşamdan kalmalık sahneleri araya serpiştirildi mi, serinin dördüncü filmi tamamlanıyor.

Bir önceki filmin yönetmeni, Sinan Çetin filmlerinin görüntü yönetmenliğinden gelen Kamil Çetin, yine yönetmen koltuğunda. Oyunculardan da eskilerin yanı sıra, yeni yüzler, belki bundan sonraki filmlerde de yer almak üzere, ortaya çıkmış. Okan Karacan'ın kaç filmidir yanındaki iskeleti, yine orada, bekleyeni varsa.

Çiğ espriler ve mayolu insanlarla dolu derssiz dershanede kayda değer bir çılgınlık olmadığını görmek için dördüncü filmi beklemeye gerek yoktu. Ama sulu komedilerin giderek salonları kapladığı zamanlarda daha çok göze bataabilir.

Bu kadar cinsellik üstüne kurulu bir film için, cinsiyetçi espriler yine de ortalamanın altında.

Erkeklerin şişman olmaya hakkı var da, incecik olmayan kadınlar neden bu dershaneye giremiyor?

SINEMAMUZIK.COM

“Bir tıkla gerçek habere ulaş”

MAZLUM KUZEY

YÖNETMEN Ali Adnan Özgür

OYUNCULAR Önder Açıkbaş,

Turan Selçuk Yerlikaya,
Kahtalı Mıçı, Dilberay, Erkan Can

YAPIM 2014 Türkiye

SÜRE 103 dk.

DAĞITIM Warner Bros. (Avşar Film)

"MAZLUM KUZEY"
DAHA İLK SAHNESİNDEN
BAŞLAYARAK FİNALİNE
KADAR SAKİL BİR KOMEDİ
ANLAYIŞIYLA YOL ALIYOR.

RECEP İVEDİK HAYATIMIZA GİRDİ GİRELİ BENZERLERİNİ DE YARATAN VE YAŞATAN BİR AKIMA DÖNÜŞTÜ NEREDEYSE.

Peşi sıra izlediğimiz birçok benzeri yapım da İvedik gibi sırtını kaba komediye yaslayan ve her fırsatta bel altına vuran yapımlar silsilesine dönüştü. Tabii bunu yaparak da geniş bir seyirci kitlesine ulaşmayı başardılar. Bu formülasyonun iş yaptığını düşünen yapımcılar da hemen hemen her yıl bu çizgide filmlerle çıkageldi siyircinin karşısına.

"Mazlum Kuzey" de bu akımın son halkalarından biri. Daha ilk sahnesinden başlayarak finaline kadar sakil bir komedi anlayışıyla yol alan film aslında Önder Açıkbaş'ın televizyon skeçlerinden hallice. Ama kullandığı argoya bakılırsa da oldukça pervasız.

Mazlum bu tip filmlerin tipik klişesi, başına gelmedik kalmamış, tam anlamıyla yıkımı ve sefaleti görmüş bir karakter olarak çıkıyor karşımıza. Saz çaldığı pavyondan kovuluyor, işsiz kaldım derken kardeşi Tıfıl'ın böbreğini organ mafyasına satmaya kalkıyor. Böbreklerin zaten

iflas ettiğini öğrenince de Tıfıl'ı kurtarmak için çeşitli işler deniyor. Girdiği yerli yapım telefon işinden umduğunu bulamayınca, tüy dökücü krem işine yönelir ama burada da büyük bir hasara neden olunca çareyi kaçmakta bulur. Tam bu esnada eski mafya yeni zengin babasından miras mektubu alır ve Antalya'ya doğru yola çıkar.

Film baş aşağı çakılıyor derken usta oyuncu Erkan Can'ın görünmesiyle bir anda hava değişir. Neredeyse sıfır diyalogla rolünü taşıyan Can, filme biraz olsun hayat katar. Son dönemlerde "Şov Bizinis" ve "Türkler Çıldırılmış Olmalı" gibi yapımlarla sinemada şansını deneyen Önder Açıkbaş, senaryosunu da yazdığı filmle topu dışarı atıyor. 2012 yapımı "Toprağın Çocukları" ile umut veren yönetmen Ali Adnan Özgür de maalesef bu piyasa işinin masum kurbanı oluyor.

Oyunculuktan gelmemelerine rağmen Dilberay ve Kahtalı Mıçı, hemen hemen herkesten daha iyi.

Şarkıcı Murat Dalkılıç buradaki rolünden sonra sinemaya uzun bir süre ara vermeli.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

İNTİKAM PEŞİNDE

ORJİNAL ADI Ablations

YÖNETMEN Arnold de Parscau

OYUNCULAR Denis Ménochet,

Virginie Ledoyen, Yolande Moreau,

Florence Thomassin

YAPIM 2014 Fransa-Belçika

SÜRE 94 dk.

DAĞITIM Roll Caption

(Codex Medya)

KAĞIT ÜZERİNDE

PARLAK GÖRÜNEN FİKİR,

SENARYODAKI

BOŞLUKLAR NEDENİYLE

İŞLEVİNİ YİTİRİYOR.

YÖNETMENLERİN/SENARİSTLERİN TANRISAL BİR BAKIŞLA YARATTIKLARI KARAKTERLERİ TEKİNSİZ VE KARANLIK BİR dünyaya hapsedmeleri ve onlarla hikayenin sınırlarını bulanıklaştırarak cebelleşmeleri boşuna değil. Seyircinin algısını allak bullak ederek, seyircinin sinemaya ve kendilerine yeni bir gözle bakmasını sağlayan bir sinema anlayışı... “Tekinsiz sinema”nın ustası David Lynch bunu en iyi yapanlardan. “Mavi Kadife”de (Blue Velvet) kesik bir kulağın peşinden seyirciyi sürükleyip, her şeyin oldukça sıradan görüldüğü bir Amerikan kasabasında aşırılığa, ilk bakışta görünmeyene kamerasını hınzırca yöneltiyordu. Muhtemelen “İntikam Peşinde”nin genç yönetmeni Arnold de Parscau da (henüz 26 yaşında) David Lynch filmleri izleyerek büyüyen bir sinema öğrencisi.

“İntikam Peşinde”nin karanlık dünyası Lynch’i akla getiriyor sürekli. Filmin kayıp organı ise bir böbrek. Ormanlık alanda sabahın erken saati sarhoş ve bir önceki gün yaşadığı hiçbir şeyi hatırlamayıp uyanan Pastor Cartalas (Denis

Ménochet) kısa süre sonra böbreğinin çalındığını fark eder. Pastor’un durumu oldukça ironiktir. Böbreği çalınan bir ilaç mümessilidir o.

Kağıt üzerinde parlak görünen bu fikir, senaryodaki boşluklar ve tutarsızlıklar nedeniyle işlevini yitiriyor. Senaryoda çözilemeyen birçok düğüm yönetmenin biçimci ve deneysel numaralarıyla bertaraf edilmek istense de bir yerden sonra bu çaba gülünç bir hal alıyor. Film boyunca Pastor’un böbreğini arayışı ve içinde bulunduğu bu kabustan kurtulmak isteğişi seyircide karşılığını bulamıyor.

Etkileyici bir atmosfer yaratmayı başardığı ilk kısa filmi “Tommy”de (2011) Lynch dünyasına yaraşır bir filme imza atan Arnold de Parscau, ilk uzun metrajlı filminde senaryodaki zaafı aşamayıp stilize bir dünyada kayboluyor.

Filmin tekinsiz ve karanlık atmosferinde görüntü yönetiminin payı büyük.

Benoît Delépine’in sorunlu senaryosu.

6 SÜPER KAHRAMAN

HACKER

LEVIATHAN

WHIPLASH

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
6 SÜPER KAHRAMAN / BIG HERO 6		★★★★★		★★★★★	★★★★		
ÇILGIN DERSANE 4: ADA							
FATİH'İN FEDAİSİ KARA MURAT	★						
HACKER / BLACKHAT	★★★★	★★		★★	★★★★	★★★★	
İNTİKAM PEŞİNDE / ABLATIONS							
LEVIATHAN / LEVIAFAN		★★★★★		★★★★★	★★★★★		
MAZLUM KUZİY	★						
WHIPLASH		★★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★	
AYI PADDINGTON / PADDINGTON				★★★★			
BANA MASAL ANLATMA	★★★★	★★★★				★★★★	
BEYAZ TANRI / FEHİR İSTEN				★★★★			★★★★
BİR GECE	★						
ÇALSIN SAZLAR	★★	★★★★		★★	★★		
İKİ GÜN VE BİR GECE / DEUX JOURS, UNE NUIT	★★★★★	★★★★	★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★
İNSANLARI SEYREDEN GÜVERCİN		★★★★					
KAYIP ÇOCUK / THE CAPTIVE	★★	★★★★		★★	★★★★		
MISIR ADASI / SIMINDIS KUNDUZU			★★★★★	★★★★★	★★★★		
MUCİZE		★★	★★				
MÜZEDE BİR GECE: LAHİTTEKİ SİR				★★		★★★★	
NİKAHTA KERAMET VAR MI? / PEACE AFTER MARRIAGE				★★★★	★★		
SON UMUT / THE WATER DIVINER	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★	★★
TAKİP 3: SON KARŞILAŞMA / TAKEN 3	★	★★		★			
TUT SÖZÜNÜ	★						
UYUYANA KADAR / BEFORE I GO TO SLEEP	★★★★	★★					★★
YILDIZ HARİTASI / MAPS TO THE STARS		★★★★		★★★★	★★★★		★★

HAFTANIN FİLMLERİ GÖSTERİMİ DEVAM EDENLER

FRANCESCO ROSI VE ANITA EKBERG'İ SİNEMA AŞKIYLA ANIYORUZ

“Karşı Adamlar”ın, “İsa Eboli’de Durdu”nun, “Muhteşem Cesetler”in yönetmeni Francesco Rosi 92, Fellini’nin “Tatlı Hayat”ının İsveçli oyuncusu, ‘hükümet gibi kadın’ Anita Ekberg 84 yaşında yaşama veda ettiler geçen hafta. Saygıyla, sevgiyle, sinema aşkıyla anıyoruz...

CİZME COĞRAFYASI, SINEMA DÜNYASININ İKİ BÜYÜK ADININ KAYBINA PEŞ PEŞE TANIKLIK ETTİ GEÇTİĞİMİZ HAFTA. YALNIZCA İTALYA’NIN DEĞİL, DÜNYA SINEMASININ DA EN BÜYÜK YÖNETMENLERİNDEN, Yeni Gerçekçilik akımının en önemli ve kişisel olarak en sevdiğim temsilcilerinden Napoli doğumlu Francesco Rosi Roma’da veda etti yaşama. Şöhretini büyük oranda, başta Fellini olmak üzere çalıştığı İtalyan yönetmenlere borçlu, İsveç-Malmö doğumlu Anita Ekberg de, Lazio’da kapadı gözlerini sonsuzluğa. Rosi 92, Ekberg 84 yaşındaydı.

“İtalya’ya ve yaşadığım çağa alçakgönüllü bir tanık olarak yaklaşmaya çalışıyorum” diyen Rosi, politik sinemanın tartışmasız ustalarından biri olarak kabul ediliyordu ve ardında unutulmaz filmler bıraktı. 1940’ların sonuna doğru Visconti, Monicelli, Antonioni gibi ünlü yönetmenlere asistanlık yaparak adım atmıştı sinema dünyasına. Napoli’de hukuk eğitimi alırken sosyalizmi benimsedi ve 1952’de Goffredo Alessandri’nin başladığı “Kızıl Gömlekçiler” (Camicie Rosse) filmini tamamlayarak ilk yönetmenlik deneyimini yaşadı. İkinci Dünya Savaşı sonrasında sinema sanatında büyük devrim yaratan, 1960’larda bizde de Lütfi Akad’ı, ilk filmleriyle Ertem Göreç’i ve Yılmaz Güney’i etkileyen Yeni Gerçekçilik’in içinde yer aldı ve 1961’de çektiği “Salvatore Giuliano”yla büyük başarı kazandı. Sicilyalı bir haydudun ordu kurarak isyan başlatmasını anlatan bu filmin ardından gelen “Kentin Üzerindeki Eller” (Le Mani Sulla Citta, 1963) ise geçerliliğini bugün de koruyan biçimde, kentsel dönüşüm-politika-rüşvet-mafya dörtgeni çiziyordu.

Üst düzey bir hükümet yetkilisinin öldürülmesinin ardındaki gerçekleri kurcalayan “Mattei Olayı” (Il Caso Mattei,

1971)... Bir tarihsel gerçek olarak mafyanın içyüzünü sergileyen “Talihli Gangster” (Lucky Luciano, 1973)... Çürümüş politik sistemde yükselmek için girilen yolları öyküleyen “Muhteşem Cesetler” (Cadaveri Eccellenti, 1975)... Gerçek karakterler ve gerçek olaylar üzerine kurulu bu filmlerle durmadan sistemle hesaplaşıyordu Rosi. “Üç Kardeş” (Tre Fratelli, 1981), “Carmen” (1984), “Kırmızı Pazartesi” (Cronaca Di Una Morte Annunciata, 1987) de birer başyapıtı hiç kuşkusuz.

Kendi adıma, defalarca seyrettiğim iki Rosi klasiği vardır: “Karşı Adamlar” (Uomini Contro) ve “İsa Eboli’de Durdu” (Cristo Si È Fermato A Eboli).

1970 yapımı “Karşı Adamlar”, Birinci Dünya Savaşı’nda delirmiş komutanları tarafından umutsuz bir savaşa zorlanan İtalyan birliğinde başlayan isyanı anlatarak ölüm ve yaşam arasındaki korkunç dengeyi trajik biçimde öyküler. 1979’da çektiği “İsa Eboli’de Durdu” ise peygamberlerin bile uğramadan geçtiği çok yoksul bir İtalyan dağ köyüne sürgün edilen Torinolu yazar-doktor Carlo Levi’nin tanıklıklarını aktarır. “İsa Bu Köye Uğramadı” adıyla 1961’de Sabahattin Eyuboğlu çevirisiyle dilimize de kazandırılan romandan uyarlanan bu film ve diğerleriyle İstanbul Film Festivali sayesinde tanıştığımı da belirtiyim.

Anita Ekberg ise sinema dünyasının ‘hükümet gibi kadın’larından biriydi ve Fellini’nin “Tatlı Hayat”ındaki (La Dolce Vita, 1960) unutulmaz rolü ve unutulmaz sahneleriyle iz bırakmıştı her sinemaseverin belleğinde. Anısına, yıllar sonra bir kez daha seyrettim, “Fellini beni değil, ben Fellini’yi meşhur ettim” dediği “Tatlı Hayat”ı. Şımarık, kaprisli ama aslında (Marilyn Monroe benzeri) bir hüznün taşıyan İsveçli film yıldızı Sylvia

rolünde tam anlamıyla döktürmüştü ve o rol sanki, 55 yıl sonra bir huzurevinde parasız pulsuz biçimde ölecek yaşlı kadının habercisi gibi de geldi bu kez.

İki yıl kadar önce televizyonda seyrettiğim Gerd Oswald imzalı 1957 yapımı hayli sıra dışı bir gerilim içeren western “Valerie”yi anımsadım sonra. Karısını, kayınvalidesini ve kayınpederini vuran bir kovboyun (Sterling Hayden) öyküsünün geri dönüşlerle anlatıldığı filmde öyle duru bir güzelliği ve öyle bir oyun gücü vardı ki Ekberg’in...

Sonsuzluğa uğurladığımız iki büyük sanatçıyı sevgiyle, saygıyla, sinema aşkıyla anıyorum.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

BİR MASAL GİBİ

10 Ocak 2015 günü 92 yaşında aramızdan ayrılan usta yönetmen **Francesco Rosi'nin** 1967'de çektiği “Bir Masal Gibi” (**C'era Una Volta**), sinemalardaki gösteriminin ardından **44 yıldır** bir daha Türk seyircisiyle buluşabilmiş değil! Müsebbibi ise bildiniz; TRT!..

DÜŞÜNCE VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ, MALUM, ŞARK COĞRAFYASININ HÂLÂ EN BÜYÜK SORUNLARINDAN BİRİ... MİZAH DERGİSİ CHARLIE HEBDO'NUN KARİKATÜRİSTLERİNİN KATLEDİLMESİNDEN SONRA yapılan büyük yürüyüşe bizden de başbakan katılmış olsa da, orada bulunmasının sebebinin düşünce ve ifade özgürlüğü değil, olası Hristiyan-Müslüman çatışmasına, islamofobiye karşı sadece bir ‘görüntü’ olduğunu biliyoruz. Doğa, çevre, tarihi yapılar, sinemalar, alkol, sansür, cinsellik, kürtaj gibi malum konularda hiç kimsenin söz hakkına sahip olmadığı, televizyon ve gazetelerin devletin resmi yayın organına dönüştüğü, youtube, facebook, twitter başta olmak üzere internetin topyekun kontrol altına alındığı, yürüyüş ya da gösteri yapılmak istendiğinde 12 Eylül faşizmini aratmayan

devlet şiddetinin uygulandığı bir ülkeden elbette Charlie Hebdo'nun ifade özgürlüğünü savunmasını beklemiyoruz. Bundan sanat eserleri de, filmler de nasibini alıyor. Daha 2014'te Lars Von Trier'in “İtiraf” (Nymphomaniac) adlı filminin tümünden yasaklandığını hatırlatalım.

“Salvatore Giuliano”, “Talihli Gangster” (Lucky Luciano), “İsa Eboli'de Durdu” (Cristo Si è Fermato a Eboli), “Kırmızı Pazartesi” (Cronaca di Una Morte Annunciata) gibi ölümsüz yapıtlarıyla tanıdığımız Francesco Rosi'nin 1967'de yönettiği “Bir Masal Gibi” (C'era Una Volta) adlı filmi ise, 1971'den bu yana Türk seyircisine yasak!

Sophia Loren ile Ömer Şerif'in başrolleri paylaştıkları film, güzel olduğu

kadar huysuz Napolili köylü kızı Isabella'nın peri masalını anlatır. İspanya kralı, oğlu Prens Rodrigo Fernandez'den gelin adayını seçmesini ister. Prens ise yedi İtalyan prensesi arasından seçim yapmak yerine, İtalyan köylü güzeline abayı yakar. Gelin adayı prenseslerin de katıldığı çılgın bir ‘bulaşık yıkama yarışması’ dahil olmak üzere türlü komik maceralar yaşanırken, Isabella cadıların ve azizlerin yardımıyla bu yakışıklı erkeğin kalbine girmeye çalışır.

Aslında gayet keyifli, eğlenceli bir ‘masal’ anlatan film, 4 Ekim 1971'de Emek Sineması'nda gösterime girer. O dönem kimsenin aklına bu filmi yasaklamak gelmemiştir. Ancak yasak daha sonra devletten değil, devletin kollarından biri olan TRT'den kaynaklanır. 1980'lerin sonlarına doğru filmi satın alan TRT, akışta ilan etmesine karşın filmi son anda yayından kaldırır. Gerekçesi ise filmdeki fantastik öğeler ve cadılardır. İslam'da, geleneklerimizde bu öğelere yer olmadığı gerekçesiyle film satın alınıp, dublaj yapıldığı halde rafa kalkar. 1990'larda bir kez daha yayını gündeme gelir, yine basına duyurulur fakat son anda yine gösterim iptal edilir.

1985'te “Uzun Çoraplı Kız” (Pippi Långstrump, 1969) adlı çocuk dizisini 6 bölüm yayımlayıp aynı ‘sihirli’ gerekçelerle iptal eden TRT, “Bir Masal Gibi”yi de bu mantıkla yasaklar. Ve 1971'de sinemalardaki gösteriminden sonra film Türkiye'de bir daha seyirciyle buluşamaz.

GÖZÜ TAMAMEN KAPALI

Sinemaseverlerin en çok özlediği yönetmen **Stanley Kubrick'tir** belki de. Üzerlerinden kaç yıl geçerse geçsin taş gibi duran **13 filmin** 13'ünü de her izleyişinizde yeni derinlikler keşfedebilmeniz mümkündür. Vizyona çıktığında pek çok Kubricksever tarafından **en az sevdikleri** Kubrick filmlerinden biri olarak kodlanan son yapıtı “Gözü Tamamen Kapalı” (**Eyes Wide Shut, 1999**), aslında onun en iyi filmlerinden biridir. Bunu anlamak için filmi **bir kere daha** izlemeniz gerekir. İzlemeden önce bu yazıyı okumak da sinemaseverlere ilaç gibi gelecek...

BİZ ELEŞTİRMENLER HAFTALIK RUTİNLER İÇİNDE GENELLİKLE FİLMLERİ BİRER KEZ İZLEYİP YAZMAK DURUMUNDA KALIRIZ. ADİL VE ÜSLUPLU OLMAK, BU NOKTADA ÇOK ÖNEMLİ. BAZI FİMLERİN HAKKININ TEK İZLEMEYİ VERİLEMEYECEĞİ İSE ÇOK AŞIKARDIR. BU FİLM ÖZELLİKLE BİR STANLEY KUBRICK FİLMİYSE. KUBRICK YILLARINI sürekli kitap okuyarak kendisini cezbedecek, dünyasına ve vizyonuna yakın bir öykü aramakla geçirmiş bir yönetmen. 1970'lerde okuyup uyarlamayı kafasına koyduğu, Freud'un ruh ikizim dediği Avusturyalı yazar Arthur Schnitzler'in “Dream Story / Traumnovelle” (bizde “Rüya” adıyla yayımlanmıştır) adlı uzun hikayesinden yaptığı “Gözü Tamamen Kapalı”, kitaba hem çok sadık hem de onu daha da derinleştirip zenginleştiren bir uyarlamadır.

Kitap da film de mutlu bir evliliğin içindeki seksüel müphemliğe dikkat çekiyor. Bunu yaparken de cinsel rüyaların ve fantezilerin evliliğin içindeki etkilerini irdeliyor. Kitap 1920'lerin Viyana'sında geçiyor. Kubrick hikayeyi günümüz New York'una taşıyarak meselenin ne kadar da ‘zamansız’ olduğuna dikkat çeker. “Gözü Tamamen Kapalı”nın küçük güzel kızları Helena ile (o bile bir güzellik tanrıçasının ismini taşır) refah içinde yaşayan çok çekici ve mutlu çifti, başarılı ve gözde doktor Bill Harford ve sanat galerisi idarecisi olan eşi Alice Harford'dan oluşuyor.

Kubrick ele aldığı evliliğin görünürde ne kadar sorunsuz, refah içinde olduğunu ve kendi doğal akışında ilerlediğini, çiftin arkadaşlarının (Sydney Pollack'ın canlandığı Ziegler) Noel partisine gitmek için yaptıkları hazırlık içerisinde bize sunar. Bir balo salonuna dönüştürülmüş muhteşem bir evde gerçekleştirilen partide çift bir ara birbirlerinden ayrı düşer ve Bill iki genç mankenle, Alice de zengin bir Macar'la hafiften flört eder. Ama ikisi de evlilik sınırlarının bilincinde ve içindedirler. Ertesi gün gündelik hayatlarına dönerler. Kubrick bize Dmitri Shostakovich'in rahatlatıcı vals eşliğinde gündelik hayatlarından kesitler sunar.

O günün akşamında ise bize tamamı gösterilmeyen (bunu aklımızda tutalım) bir sevişme sonrasında cıgaralık tütüren Bill ve Alice bu gevşemenin getirdiği rahatlıkla önceki akşamı konuşurlar. İkisi de birbirlerinin küçük flörtlerinden haberdarlardır. Konu erkeklerin ve kadınların fantezilerine gelir dayanır.

İşte Alice tam bu noktada yıllar önce gittikleri bir tatilde etraflarındaki bir deniz subayından ne kadar etkilendiğini ve onunla geçirebileceği tek bir gece için bile nasıl da her şeyi (kocasını, kızını ve tüm rahat yaşantısını) bir anda bırakabileceğini düşündüğünü anlatır. Bu Bill için tam bir şoktur. Konu derinleşmeden gelen bir telefonla Bill

dışarı çıkmak zorunda kalır. Bill'in kafası bundan sonra sürekli karısının o deniz subayıyla arzuladığı o tek geceye takılı kalır.

Stanley Kubrick filmlerinde her şey yolunda giderken ortaya çıkan bir arıza her şeyi bozar. "Full Metal Jacket"da 'taş gibi' bir askeri eğitim Gomer'in cinnetiyle bozulur, "Cinnet"te (Shining) şahane bir yazma ortamında yazılması beklenen muhteşem bir roman yine yazarının geçirdiği cinnetle bozulur. Tıpkı "2001: Uzay Yolu Macerası"ndaki (2001: A Space Odyssey) çok iyi tasarlanmış bilgisayarın bozulması gibi... Keyfi bozulan Bill'in sonrasında yaşadıkları, "Alice Harikalar Diyarında" masalı gibidir.

Ölen hastasının nişanlı kızının kendisine ölmüş babasının yanında ilan-ı aşk etmesi, sonra Bill'in sokakta yürürken tanıştığı fahişenin evinde geçirdiği (yine bu sefer de karısından gelen bir telefonla kesilen sevişme) kısa ama samimi dakikalar gibi, eski okul arkadaşından edindiği bilgilerle katıldığı maskeli toplu seks ayininde şahit olduğu (gördüğü) bütün o rüya gibi sekanslar, sonrasında içine düştüğü şüpheli bir ölümün getirdiği garip paranoya... Bütün bunların hepsini tetikleyen şey, karısının o deniz subayıyla kurduğu cinsel fantezinin intikamını alma içgüdüsüdür.

Kubrick bize Bill'in karısıyla sevişmesini göstermediği gibi o rüya

gibi geçen geceyi karısına itiraf ettiği sahneyi de tam olarak göstermez. İkilinin sevişmesindeki gizemi Bill'in ne kadar dürüst olabildiği şüphesiyle bir araya getirir. Zaten sevişmelerinin ayna karşısında başlaması da son derece müphemdir.

Kuşkusuz her detayının (her Kubrick filmi gibi) uzun uzun tartışma isteyen bir film olması, Bill ve Alice'i ısrarla evli bir çift oyuncunun oynaması gerektiğini düşünen bir üstadın kafasından çıktığını unutmamak gerekiyor.

İster sevin ister sevmeyin Tom Cruise ve Nicole Kidman'ın ne kadar doğru notalara bastırılarak oynatıldığına ve özellikle Tom Cruise'un bütün film boyunca ne kadar ağır hareket eden bir adamı oynayabildiğine dikkat etmelisiniz.

Filmde kullanılan kırmızılara (seks, fantezi, günah), mavilere (korku, tehlike) ve sarılara (ihamet) da, oyuncak mağazasında çiftin her şeyi gömüp yola devam etme kararı aldıkları o şahane finaline de, tüm diyaloglarda saklı olan 'görmek', 'bakmak', 'izlemek' kelimelerinin çokluğuna da, titizlikle kurulmuş bütün o kadrarların aslında ne anlattığına da dikkat etmek, incelemek gerek.

Gözlerimizi tamamen açarak, bir kere değil en az iki kere izleyerek...!

AKADEMİ'NİN TERCİHLERİ... 87. KEZ!

Dünyanın **en popüler** sinema olayı muhakkak ki **Oscar'lar...** 15 Ocak Perşembe günü açıklanan **adaylardan** yola çıkarak, hak edenleri, görmezden gelinenleri ve en sıkı kampanya yapanlarıyla **Dolby Theatre'ın 22 Şubat** yolcularının biletlerine bakalım istedik.

87. AKADEMİ ÖDÜLLERİ'NİN, NAM-I DİĞER OSCAR'LARIN ADAYLARI 15 OCAK PERŞEMBE GÜNÜ AÇIKLANDI. GİŞE RAKAMLARI, STÜDYOLARIN OSCAR'A YÖNELİK

kampanyaları, ayırdıkları bütçeler, en nihayetinde de aralık başı itibarıyla dağıtılmaya başlanan eleştirmen ve sektör ödülleri bu büyük yarışta eskisinden de sistemli bir şekilde yönlendiriyor. Bütün bunlar Oscar'ı çok daha popüler bir oyuna dönüştürdü. Tabii kaçınılmaz bir sonuç da adaylıkların üç aşağı beş yukarı önceden tahmin edilebilir hale gelmiş olması... Buna rağmen binlerce kişinin oy kullandığı bir sistemde neyse ki hâlâ araya sürprizler karışabiliyor.

Bu sene de adaylar büyük ölçüde beklendiği gibi. En İyi Film'in sekiz aday için de aynı şey söylenebilir. Son haftalarda çok konuşulan ve gişede de büyük başarı elde etmeye başlayan Clint Eastwood imzalı "Keskin Nişancı"nın (American Sniper) çok sayıda adaylık elde edeceği kesinleşmişti mesela. 'Vatansever Cumhuriyetçi' damarına böylesine dokunan başka bir Amerikan filmi yok bu sene. Burada asıl sürpriz, başrol oyuncusu Bradley Cooper'a üst üste üçüncü sene adaylık getirmeyi başarmasına rağmen Eastwood'un yönetmen olarak görmezden gelinmesi.

Alejandro González Iñárritu imzalı "Birdman Veya (Cahilliğin Umulmayan Erdemi)" (Birdman) oyuncular tarafından bu yılın belki de en tutulan filmi, bunu da üç oyuncusuna birden adaylık getirerek gösterdi. Aynı zamanda bir teknik ustalık gösterisi olduğu için toplamda da dokuz adaylığa ulaştı. Ancak bu adaylıkların arasında Kurgu kategorisinin bulunmaması, filmin büyük zafere ulaşamayacağını en

ciddi işareti. Çünkü 1980 yılının en iyi filmi seçilen "Büyük Ceza"dan (Ordinary People) bu yana Kurgu adaylığı almadan büyük ödüle ulaşabilen olmadı ve bu neredeyse yazılı olmayan bir kaide...

Bu yılın iki favorisi olarak "Çocukluk" (Boyhood) ve "The Imitation Game" öne çıkıyor. Richard Linklater'ın filmi sadece 12 yılda çekildiği için değil; bu tercih filmi aynı zamanda çok özel bir deneyim haline getirdiği, eşine az rastlanır bir gerçeklik duygusu sağladığı ve 2000'li yıllarda Amerika'da büyümeye dair çok anlamlı bir portre sunduğu için Oscar'ı kazanmaya yakın duruyor. "The Imitation Game" ise 90'lardan bu yana ödüllendirildiğine şahit olmadığımız türde, daha klasik yapıda bir ödül filmi. Projede teknik zanaatkarlıktan öte bir rolü olduğunu söylemekte herkesin zorlandığı Norveçli yönetmen Morten Tyldum'un bile adaylık elde etmesi, filmin kendisinden ziyade dağıtımcılığını üstlenen The Weinstein Co.'nun başarısı. Ancak Weinstein kardeşlerin Akademi'nin nabzını tutmakta (veya üyelerin aklına girmekte diyelim) ne kadar usta oldukları sır değil.

Bu iki iddialı yapıma rakip olarak öne çıkansa Wes Anderson imzalı "Büyük Budapeşte Otel" (The Grand Budapest Hotel). "Birdman"le birlikte en yüksek sayıda adaylığa ulaşan filme bu güçlü destek, Akademi'nin nihayet Anderson'ı kucaklamak istemesi ve biraz da iki yıl önce "Moonrise Kingdom"a hakkını verememenin telafisi olarak yorumlanabilir. Bu tavır 22 Şubat'taki ödül töreninde de sürüp Anderson'a en azından Özgün Senaryo ödülünü, filme de belki birkaç teknik ödülü getirecektir.

Geriye kalan üç En İyi Film adayından

ilki "Özgürlük Yürüyüşü" (Selma), stüdyosu Paramount'un atıl kampanyası sebebiyle yarışta hak ettiği desteği göremedi. Yönetmen Ava DuVernay ve Martin Luther King Jr.'ı canlandıran David Oyelowo'nun görmezden gelinmesi Akademi adına hayal kırıklığı yarattı. Bir ay kadar önce "Çocukluk"un asıl rakibi olması bile beklenen "Selma"nın En İyi Film'in yanına sadece Özgün Şarkı adaylığı koyabilmiş olması, onu büyük yarışın dışına itti.

STEPHEN HAWKING BİYOGRAFİSİ "HER ŞEYİN TEORİSİ" (THE THEORY OF EVERYTHING) İSE TOPLAM BEŞ ADAYLIĞINA RAĞMEN, MAKYAJ GİBİ OLDUKÇA İDDİALİ OLDUĞU BİR KATEGORİDE BİLE YARIŞ DIŞI kaldı, teknik kategorilerde kendine hiç yer bulamadı. Altın Küre'yi kazandığı Erkek Oyuncu ve Özgün Müzik dallarında Oscar'ın da favorisi bu yapıma ama Akademi'nin geneline yayılmış bir destek göremeyince, hiçbir şeyin kesin olmadığı sonucuna ulaşmak zor değil. Başroldeki Eddie Redmayne'in karşısında, herkesin ödülü kucaklarken görmek isteyeceği Michael Keaton biraz daha şanslı.

En İyi Film kategorisinin son adayı "Whiplash", Sundance çıkışlı Amerikan bağımsız sinemasının bu seneki Oscar temsilcisi. Yardımcı Erkek Oyuncu adayı J.K. Simmons'ın Oscar'ı kazanacağına şimdiden garanti gözüyle bakılabilir. Akademi, Sony Pictures Classics'in Özgün Senaryo olarak başvurmasına rağmen filmi yönetmenin finansman bulmak için çektiği kısa metrajdan uyarlama kabul etti ve ilgili kategoride aday gösterdi.

En İyi Film için beş aday gösterilen eski sistemi bırakalı beri hiç yaşanmamış bir durum bu sene "Foxcatcher Takımı"

9 dalda Oscar'a aday olan "Birdman".

Törenin yapılacağı eski Kodak, yeni Dolby Theatre...

Çekimleri 12 yıla yayılan "Çocukluk" (Boyhood).

(Foxcatcher) ile gerçekleşti. Yönetmen dalında Bennett Miller'a adaylık getirdiği halde, bu yapım Film adaylığı alamadı. "Foxcatcher Takımı"nın pek Akademi'nin harcı olmadığı bir süredir düşünülüyordu, dolayısıyla Özgün Senaryo ve Erkek Oyuncu adaylıkları da ufak sürprizler arasında sayılabilir. Fakat madem film toplam beş adaylığa layık görülecek kadar destek görüyordu, nasıl En İyi Film kategorisine giremedi, bu gerçekten şaşırtıcı.

SEKTÖR ÖDÜLLERİNDE BÜYÜK ÇIKIŞ YAKALAYAN VE BİRKAÇ ADAYLIĞA YAKIN GÖRÜLEN "GECE VURGUNU" (NIGHTCRAWLER) SADECE ÖZGÜN SENARYO ADAYLIĞI ELDE EDEREK BEKLENTİLERİN altında kaldı. Bu durumun temel sebebi, filmi dağıtan Open Road Films'in Oscar sürecinde en etkili silah olan büyük, masraflı kampanyaları sağlayamayacak denli ufak bir şirket olması aslında. Özellikle Jake Gyllenhaal'un Erkek Oyuncu dalında gözardı edilmesi yazık oldu. Önümüzdeki sene Antoine Fuqua imzalı "Southpaw" ile şansını tekrar deneyecek artık.

Ancak David Fincher imzalı "Kayıp Kız"ın (Gone Girl) tek adaylıkla yetinmesini küçük stüdyoyla açıklayamayız. Özellikle de kesin görülen Uyarlama Senaryo adaylığını alamamış olmasını... Bu da Akademi'nin janrı sebebiyle filmi hafife almasına yorulabilir. Neyse ki yerini Paul Thomas Anderson imzalı "Inherent Vice" aldı.

Kadın Oyuncu kategorisinde Rosamund Pike'in yanında Julianne Moore, Felicity Jones ve Reese Witherspoon'un yeri zaten ödül sezonu boyunca garantilenmişti. Moore'un kazanacağına da kimsenin şüphesi yok. Beşinci adaylık için agresif bir kampanya yapan Jennifer Aniston ("Cake") ve Weinstein destekli Amy Adams ("Büyük Gözler-Big Eyes") öne çıkıyordu. Akademi üyelerinin Dardenne kardeşlerin filmi "İki Gün Ve Bir Gece"yi (Deux Jours, Une Nuit) seyredip seyretmediği bile merak konusuydu. Neyse ki adaylık hak edene gitti; Marion Cotillard'a...

Son olarak, Belgesel dalında Roger Ebert hakkındaki "Hayatın Kendisi" (Life Itself) ve Animasyon dalında "Lego Filmi"nin (The

Lego Movie) gözardı edilmesinden bahsetmek isterim. Bunların ilkinin, film sektörünün "Birdman"e bile yansıyan eleştirmen sevmesizliğiyle, diğerini de animasyoncuların daha klasik biçimleri tercih etme eğilimiyle izah etmeye çalışan çıkar belki. Ama iki filmin de hakkı yendi.

Yabancı Dilde En İyi Film kategorisi önümüzdeki dönemde yeniden tartışılır hale gelebilir. Akademi son yıllarda birden fazla komitenin tercihleriyle oluşan dokuz finalistli sistemle tüm önemli filmleri mümkün olduğunca kapsamaya çalışıyordu. Fakat bu sene çok sayıda önemli film, daha küçük ve zayıf yapımlar uğruna harcandı. Örneğin bugün İsveç temsilcisi "Turist" (Force Majeure) yerine "Mandalina Bahçesi"ni (Mandarin) tercih etti Akademi. Estonya filmi, sağlam dramatik çatışmasına rağmen tiyatro piyesi düzeyindeki mizansen anlayışıyla zayıf bir seçim oldu. Akademi bu kategoride (ve galiba tüm kategorilerde) dramatik yapıli klasik sinema örneklerini her şeyin üstünde tuttuğunu bir kez daha cümle aleme gösterdi.

ÇOK 'GEREN' ADAM

Sinema tarihinden çeşitli nedenlerle birlikte anılan **iki filmi** bir arada ele alacağımız bu köşenin ilk konukları, **Arka Pencere** geleneğine uygun şekilde, **Alfred Hitchcock** imzası taşımaktalar. Ustanın 1934 yapımı orijinal **"Çok Bilen Adam"**da (The Man Who Knew Too Much) mı, yoksa 1956 yapımı aynı isimli **yeniden çeviriminde** mi daha iyi bir **performans** sergilediği sinemaseverlerin genellikle **fikir ayrılığına** düştüğü bir konudur ne de olsa...

KENDİ FİLMİNİ YENİDEN ÇEKEN YÖNETMENLERİN BAHSİ AÇILINCA AKLA GELEN İLK ÖRNEK ALFRED HITCHCOCK'UN "ÇOK BİLEN ADAM" LARIDIR (THE MAN WHO KNEW TOO MUCH). HATTA YÖNETMENİN HAYRANLARI ARASINDA AYNI HİKAYENİN HANGİ VERSİYONUNUN DAHA İYİ OLDUĞU SIKLIKLA TARTIŞILIR. "ÇOK BİLEN ADAM", KENDİ halinde bir ailenin yanlış zamanda yanlış yerde olması nedeniyle uluslararası bir casusluk entrikasının içine çekilmesini (Hitchcock'un en sevdiği temalardan biri) konu alır. Bir suikast girişimiyle ilgili 'çok gizli' enformasyona tesadüfen vakıf olan aile, çocukları kaçırılıp tehdit edilince bildiklerini polisle

paylaşmaktan çekinir ve bizzat ajanlık oynamaya başlar. Hikayenin bu ana iskeleti, hem 1934 yapımı orijinal versiyonda hem de 1956 yapımı yeniden çevrimde aynıdır. İki film başka ortak noktalara da sahip olmakla beraber, çeşitli açılardan da epey farklıdır.

Belki bu benzerlik ve ayrılıklara değinmeden önce, Hitchcock'un neden kendi filmi yeniden çektiği üzerine biraz kafa yormak gerek. Ustanın ikinci versiyonu daha iyi bulduğu bilinen bir gerçek. François Truffaut'nun kendisiyle yaptığı meşhur nehir söyleşide Hitchcock'un iki versiyonu karşılaştırırkenki yorumu; "İlk film yetenekli bir amatörün, ikinci filmse bir profesyonelin imzasını taşımakta" olmuş örneğin.

1934 yapımı "Çok Bilen Adam" için Hitchcock'un kendisi kadar acımasız olamayacağız açıkçası. Ancak, 'amatörce' olduğuna kesinlikle katılmasak bile, bu filmin teknik açıdan yer yer yetersiz kaldığını, bazı aksiyon sahnelerinin zamana karşı iyi direnemediğini de itiraf etmek gerek. Dolayısıyla Hitchcock gibi bir mükemmeliyetçinin bu teknik aksaklıklardan rahatsız olması anlaşılır bir durum. Diğer yandan, aynı dönemden başka filmlerini değil de özellikle "Çok Bilen Adam"ı yeniden çekmeyi istemesi, Hitchcock'un bu hikayeyi çok sevdiğine dair bir ipucu da veriyor bize.

İki film arasındaki farklara gelirse; İngiltere yapımı orijinal versiyonda aile İngilizken, Amerikan yapımı yeniden çevrimde aile Amerikalıdır. İlk filmde olaylar ailenin İsviçre'de yaptığı kayak tatili sırasında başlarken, ikinci film Fas'ta açılır. İki film arasındaki önemli bir fark da süreleridir. 1934 yapımı "Çok Bilen Adam" sadece 75 dakika, yeniden çevrim ise iki saat uzunluğundadır. Bu iki bilgiyi peş peşe vermemizin nedeni,

ikinci filmde Hitchcock'un giriş bölümünü biraz daha uzun tutmayı yeğlemesi ve egzotik bir mekan olarak Fas'tan faydalanması. Açıkçası bu süre farkı, ikinci filmde gerilimin hikayeye daha dengeli şekilde dağıtılmasına ve daha iyi bir ritme olanak tanıyor (ritim demişken, her iki filmde de müziğin çok önemli bir yer tuttuğunu izleyenler elbette biliyorlar). Ancak 1956 yapımı "Çok Bilen Adam"daki Fas sahnelerinin Batı sinemasındaki çoğu oryantalist klişeye ev sahipliği yaptığını reddetmek de imkansız. Bu coğrafyanın Batılı bir turist için beklenmedik tehlikelere gebe olabileceğine yapılan vurgu da gözden kaçacak gibi değil.

Benzer bir rahatsızlığı, iki filmdeki anne karakterlerini karşılaştırdığımızda da dile getirmek mümkün. İlk filmde Edna Best'in canlandığı anne, her ne kadar ekran süresi çok uzun olmasa bile, güçlü bir kadın karakter olarak dikkat çeker. İkinci filmde Doris Day'in canlandığı annenin hikayedeki ağırlığı kesinlikle daha fazladır ama diğer yandan daha pasif bir karakterdir. Örneğin, iki filmin suikast sahnelerini yan yana koyduğumuzda, yeniden çevrim yönetmenlik açısından kesinlikle bir adım ileri çıkar. Ancak ilk filmde anne suikastı tek

başına engellemeyi başarırken, ikinci filmde kocasından yardım alır.

Son noktada 1956 yapımı "Çok Bilen Adam"ın daha oyuncaklı ve daha iyi yönetilmiş, Hitchcock'un zaman zarfında kazandığı ustalığı konuşturduğu bir film olduğunu söyleyebiliriz. Ancak biçimi bir kenara bırakıp içeriğe baktığımızda, ikinci filmin daha kaba durduğunu da itiraf etmek gerek. 1934 yapımı "Çok Bilen Adam" ise yönetmenlik açısından daha tutuk kalsa bile (gerçi bu filmin de kimi unutulmaz anlara sahip olduğunu eklemek gerek; örneğin çocuğun kaçırıldığını gördüğümüz kısa ama inanılmaz etkileyici sahne masalsı bir kabus gibidir), çok daha nüktedan ve karakterleri arasındaki ilişkileri ele almak açısından daha inceliklidir. Dolayısıyla gerilim söz konusu olduğunda yeniden çevrim, yönetmenin sinemasında eş değerde önemli bir yere sahip olan 'ima ederek anlatma' açısından da orijinal versiyon galip geliyor diyebiliriz. Yeniden çevrimin dramatik yapısında kilit bir rol oynayan ve Doris Day'in seslendirdiği meşhur "Que Sera, Sera" şarkısını ne kadar sevdiğiniz veya tahammül edilemez bulduğunuz da iki film arasında yapacağınız tercihte önemli bir rol oynayabilir.

CURFEW

“Curfew”ın başarısını takiben aynı öykünün uzun versiyonu olan ve 2014 yılında gösterilen “Before I Disappear” da festival çevrelerinde beğeniyle karşılandı. **Shawn Christensen** ve **Fatima Ptacek**’in bir kez daha başrolleri paylaştığı yapım katıldığı hemen her festivalden ödülle ayrıldı.

YÖNETMEN Shawn Christensen
YAPIM 2012 ABD
SÜRE 19 dk.

EN İYİ KISA FİLM OSCAR’I BAŞTA OLMAK ÜZERE BİÇÖK ÖDÜLE LAYIK GÖRÜLEN “CURFEW” 2012’NİN EN FAZLA SES GETİREN KISA metrajlarından biriydi. Amerikalı alternatif rock grubu Stellastarr’ın vokalisti Shawn Christensen’in yazıp yönettiği film fazlasıyla iç karatıcı ve depresif bir çalışma hüviyetinde açılrsa da, Christensen’in anlatı kalabalığından kendini büyük ölçüde soyutlayabilmiş yaratıcı görsel üslubu sayesinde özgün bir niteliğe kavuşuyordu.

Yaşamdan tüm ümitlerini kesmiş görünen uyuşturucu bağımlısı Richie’nin tam da hayattan elini eteğini çekmeyi kafaya koyduğu anda kız kardeşinden aldığı telefonla değişiyordu talihi; o henüz farkında bile olmasa da. O güne dek hiç görmediği yeğeni Sophia’ya birkaç saatliğine bakıcılık etmesini isteyen kardeşinin yardım çağrısını kabul ederken etekleri pek de zil çalmayan Richie günün sonunda kendisine hayata tutunmak için birden fazla gerekçe sunacak olan

kaderin, kapısına dayandığından habersizdi zira.

Richie’nin yeğeniyle ilişkisini dokunaklı olduğu ölçüde her geçen dakika biraz daha iyimser, doğal ve samimi bir zemine oturtan Christensen yönetmenliğiyle göz doldururken, oyunculuk yönünden filmin asıl yıldızı ise Sophia’yı canlandıran çocuk oyuncu Fatima Ptacek olup çıkıyordu. Filmin çekildiği dönemde 12 yaşında olan Ptacek’in özellikle bowling salonundaki dans sahnesinde uyandırdığı sempati bir daha çıkmamacasına kazınıyordu dimağlara.

“Curfew”ın başarısını takiben aynı öykünün uzun versiyonu olan ve 2014 yılında gösterilen “Before I Disappear” da özellikle festival çevrelerinde benzer bir beğeniyle karşılandı. Christensen ve Ptacek’in bir kez daha başrolleri paylaştığı yapım katıldığı hemen her festivalden ödülle ayrılarak selefinin gölgesinde kalmayacağını işaretlerini vermişti.

SAYGIYLA ANIYORUZ...
ANITA EKBERG
1931 - 2015

1 - "Emek" yıkımı hukuka aykırı

Emek Sineması'nın yıkım sürecinde Mimarlar Odası uygulamaların hukuksuz olduğunu anlatıp durdu. Lakin buna rağmen yıkım gerçekleşti. Geçtiğimiz günlerde duyurulan İstanbul Bölge İdaresi Mahkemesi Birinci Kurul'un verdiği karar aynen şöyle: "... bilirkişi raporu ile dosyada yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi sonucunda dava konusu işlemlerde kamu yararı ve hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Dava konusu işlemlerin yürütülmesi halinde tarihi ve kültürel miras olarak nitelendirilmesi sözkonusu olan yapılar açısından telafisi güç, hatta imkansız zararlar doğmasına yol açabilecektir."

2 - Yetkililer soruşturulacak

Emek Sineması ile ilgili bir başka gelişme de bir soruşturma izni onayı. Danıştay 1. İdaresi, Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan ile birlikte Barış Çelikkan, Mehmet Ali Kaplan ve

İlhan Turan hakkında 'inşaatı kontrol etmemek, tarih ve kültür varlıklarını hasar görmesine neden olmaktan' dolayı soruşturma açılmasına karar verdi. Daha önce yapılan başvurularda soruşturma izni verilmemişti.

3 - Ertuğrul Günay'dan ses çıkmıyor

Bakanlıktan azledildikten sonra muhalefete geçen eski Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay da sorumlulardan biri aslında. Emek Sineması yıkım sürecinde tercihini hep 'yıkımdan' yana kullandı. Lakin muhalif olduğu son zamanlarda bile bu konuda hiç açıklama yapmaması da SAPIK'ın gözünden kaçmıyor. Herhalde tarihe 'sinema yıkan bakan' olarak geçtiği gerçeğiyle yüzleşmek zor olsa gerek!

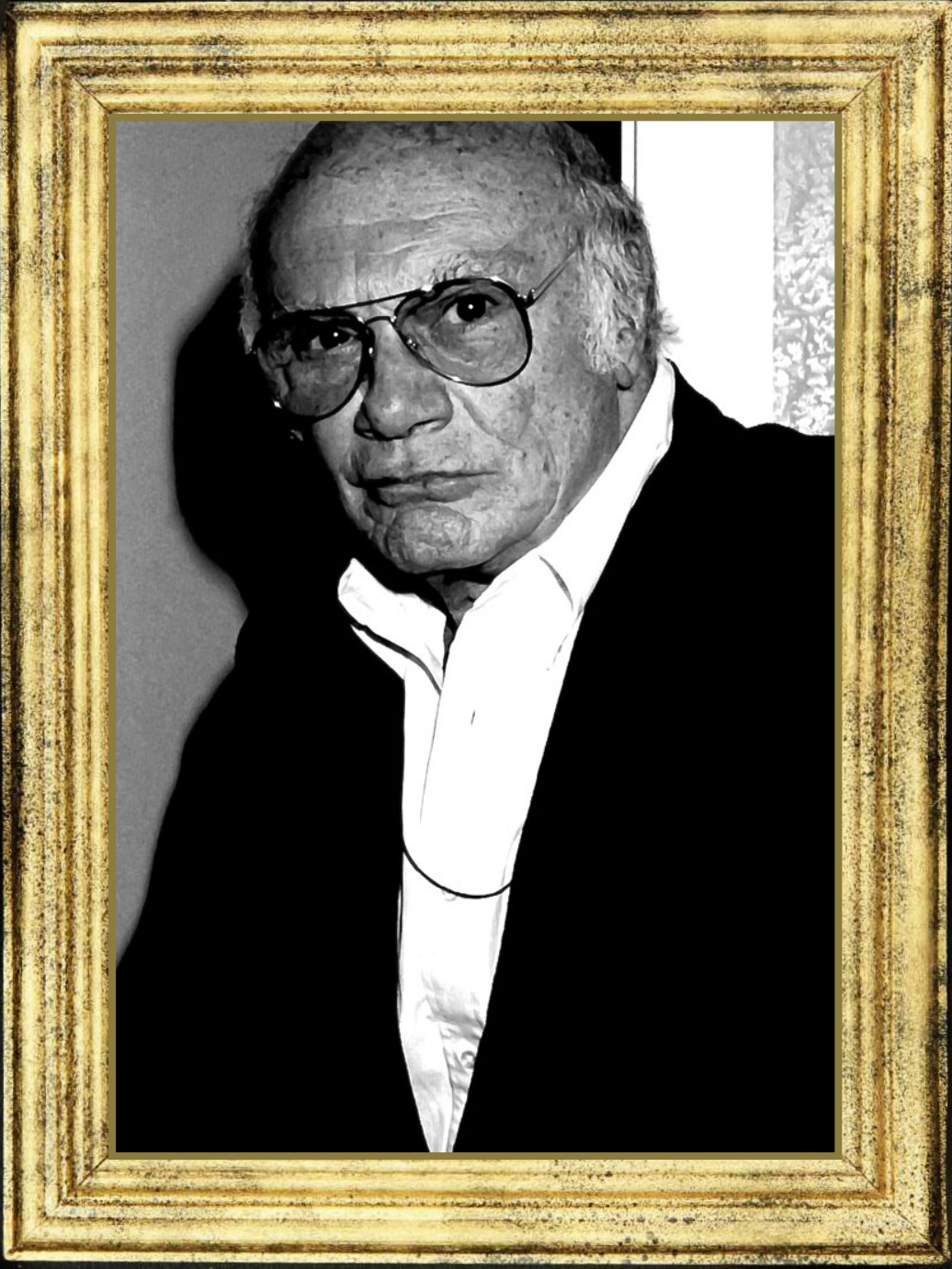
4 - Mahkeme kararına rağmen inşaat sürececek mi?

İmitasyon Emek Sineması lanetli bir mekan olarak yükseliyor. Kamer

İnşaat, mahkeme kararlarının kamuoyu ile paylaşılması sonrası yaptığı açıklamada "Bu karar, avan proje aşaması ile ilgili olup, onaylanmış ve ruhsatlandırılmış hali ile devam eden uygulama projesini kapsamamaktadır" diyerek inşaatı devam edileceği izlenimi veriyor. Bakalım işin sonu nereye varacak!

5 - Festivaller de bir düşünsün!

Emek Sineması'nın yıkılması sonrasında yerine yapılacak alışveriş merkezinin inşaatının 2015'te tamamlanacağı söyleniyordu. (Gerçi bu mahkeme kararları sonrasında biraz zor görünüyor) Kimi festivallerin de bu merkezin içine kondurulan imitasyon Emek Sineması'nda film göstermeyi planladıkları kulağıımıza çalınmıştı. Herhalde bu kararlardan sonra planlarını gözden geçirirler.

SAYGIYLA ANIYORUZ...
FRANCESCO ROSI
1922 - 2015

“ BENCE YÖNETMENLER OYUNCULARA GÖRE, HELE Kİ BU OYUNCU BİR DE YILDIZ OYUNCUYSA, DAHA TAZE KALİYOR. RUSSELL CROWE'UN SOKAKTA YÜRÜMESİ VEYA METROYA BİNMESİ ZORDUR. BEN İSE EKONOMİDE UÇABİLİRİM. ”

Michael Mann